

# Deras kyrka skänktes bort – med ett förfalskat gåvobrev

Kyrkan i Göteborg var grekernas stolthet. En dag var den plötsligt bortskänkt. Nu kan GP avslöja att familjer hotats, att visselblåsare tystats och att kyrkan i själva verket skänktes bort med ett förfalskat gåvobrev.

– De stal vår kyrka, säger företagaren Panagiotis Ntamkarelos.

Text: Michael Verdicchio | Bild: Sanna Tedeberg



Kyrkan har ägts av lokalföreningen i Göteborg sedan 1998, då mängder av västsvenska grekiska arbetare gick samman för att ordna grekernas första kyrka på västkusten.

Bilder: Sanna Tedeberg

”

*Jag har sett hennes signatur tidigare. Det är ingen tvekan. Det är inte hon som signerat gåvobrevet.*

Georgia Korkotsidou

Allt vi gjorde. Allt vi kämpade för. Borta bara så där, säger en. – Att jag aldrig ska kunna gå till min gamla kyrka igen. Jag gråter för alla grekers skull, säger en annan.

Telefonsamtalen med de grekiska pensionärerna i Göteborg är känsloladdade. För vissa så smärtsamma att de börjar storgråta mitt under intervjun. – Det som hände var kriminellt. Det här är göteborgsgrekernas kyrka, säger den 63-åriga företagaren Panagiotis Ntamkarelos.

Mitt i bostadsområdet i Kvillebäcken i Göteborg står den – kyrkobyggnaden som allas smärta kretsar kring. Förr var den en samlingsplats där greker av alla politiska åskådningar och bakgrunder kunde samlas och enas. I dag splittrar kyrkan greker i hela Göteborg. Vissa pratar inte med varandra alls längre. Undviker varandras kvarterskrogar, hälsar inte när de möts vid grönsakshyllan på Willys.

En djup och infekterad konflikt som börjar år 2015 när ett gåvobrev inkommer till Lantmäteriet. Enligt gåvobrevet ska en grekisk lokalförening i Göteborg, som ägt kyrkan i Göteborg sedan 90-talet, plötsligt ha gått med på att skänka bort hela byggnaden helt gratis – till grekisk-ortodoxa metropolitdömet av Sverige och Skandinavien – där ärkebiskop Cleopas Strongylis sitter som ensam företrädare.

Beskedet kommer som en chock för greker i hela Göteborg. Många blir arga och ledsna. Vissa slutar gå till kyrkan. GP:s granskning ska dock visa att det finns en dold sanning bakom konflikten. Minst fyra av fem som påstås ha signerat gåvobrevet menar nämligen i dag att det förfalskades. Och personer som försökte slå larm skrämdes till tystnad – blev till och med utsatta för hot.

Som GP avslöjat tidigare väller larmen om oegentligheter, korruption och maffia-liktande incidenter inom grekisk-ortodoxa kyrkan i Sverige in. Präster, tidigare kassörer och högt positionerade källor från hela landet larmar om att pengar försvinner spårlöst, att kyrkan medvetet fuskar med bidrag och att redovisning till myndigheter inte stämmer. Samtidigt som regeringen årligen betalar

ut miljonbelopp i skattebidrag till trossamfundet larmar initierade källor om en svart renovering av kyrkan, ett misstänkt insider-inbrott där stora summor stulits, bedrägerier och misstänkt förskingring av kyrkans pengar.

GP:s granskning visar att familjer krävs på pengar genom donationer och att krisande lokalförsamlingar hamnat hos inkasso och Kronofogden, samtidigt som kyrkans högste ledare, ärkebiskop Cleopas Strongylis, rekordhöjt sin egen lön och köpt ett lyxhus i Stockholms skärgård. I hemligstämplade dokument från USA framgår hur samme präst tidigare anklagats för bedrägerier och förfalskning av namnteckningar i New York. Brottssanklagelser som aldrig fick en prövning och som kyrkan anklagats för att ha mörkat, innan trossamfundets världsledning i Istanbul slutligen flyttade honom till Sverige för att bli metropolit över Skandinavien år 2014.

Det ska dock visa sig att märkliga saker började ske inom trossamfundet redan under Cleopas Strongylis första år som kyrkans högste ledare i Sverige – och att starten tycks ha varit i Göteborg. ut miljonbelopp i skattebidrag till trossamfundet larmar initierade källor om en svart renovering av kyrkan, ett misstänkt insider-inbrott där stora summor stulits, bedrägerier och misstänkt förskingring av kyrkans pengar.

Startskottet sker den 21 oktober 2015 då en advokat i Stockholm inkommer med ett gåvobrev till Lantmäteriet. Advokaten är metropolit Cleopas Strongylis närmaste man och själv aktiv i metropolitdömet där han sitter med i styrelsen. Enligt handlingarna som han lämnar in, och som även ärkebiskopen

undertecknat, ska en grekisk lokalförening ha skänkt sin kyrka i Göteborg till metropolitdömet – helt gratis.

Kyrkan har ägts av lokalföreningen i Göteborg sen 1998, då mängder av västsvenska grekiska arbetare – på den tiden närmare 2 500 medlemmar – gick ihop för att samla in pengar för att ordna grekernas första kyrka på västkusten. Vissa använde till och med sina egna hus som säkerhet för att kunna ta lån. Med pengarna köpte föreningen sen byggnaden i Kvillebäcken, som byggdes om till grekisk-ortodox kyrka.

Det ska dock visa sig att det finns ett stort problem. I en gammal polisutredning som GP hittar i polisens arkiv sommaren 2021, visar det sig att två kvinnor gått in på en polisstation i Göteborg – bara månader efter att kyrkan skänktes bort hösten 2015.

Kvinnorna är förtvivlade och uppörda, när de berättar för polisen vad som hänt:

”Under dagen har de båda målsägarna fått samtal och ifrågasättande, hur de kunde ge bort kyrkan som en gåva. Målsägarna blev väldigt frågande till detta och begärde då ut fastighetspapprena från Lantmäteriet. Målsägarna ser då att deras namnunderskrifter finns på ett gåvobrev, där kyrkan ges bort som en gåva. Detta gåvobrev eller något liknande har aldrig målsägarna skrivit på” skriver polisen i anmälan – som rubriceras som urkundsförfalskning.

Kvinnorna berättar för polisen att någon har förfalskat deras signaturer.



Panagiotis Ntamkarelos vägrar ge upp hoppet om att få tillbaka kyrkan.

Kort därefter kommer även en tredje person in – även han säger att han aldrig undertecknat något gåvobrev.

En av kvinnorna säger i ett senare polisförhör, att det enda papper hon skrivit under, gjordes i samband med att lokalföreningens styrelse skulle bytas ut och ett möte med en advokat. ”Dokumentet som skrevs under i samband med att styrelsen byttes ut, var en fullmakt till en advokat och ytterligare några dokument. Dock är de helt säkra på att de aldrig har skrivit under något avtal om att ge kyrkan till Metropolis” sammanfattar en polis på Hjällbo polisstation.

”(Kvinnan) tycker att situationen är jättejobbig då många göteborgsgreker hör av sig och är missnöjda då de tror att hon varit med och skrivit över kyrkan till Metropolis”.

Att utreda förfalskningen blir dock inte lätt. Några månader efter anmälan får polisen nämligen beskedet att en av målsägarna inte längre vill medverka i utredningen. Någon anledning anges inte. Kort därefter läggs polisutredningen ner.

– Det är själva urkundsförfalskningen här som är brottet – vem har förfalskat namnteckningen? Och vi bedömde här att ingen kommer komma in och räcka upp handen och säga – det var jag. Så därför lades det tyvärr ner, säger poliskommissarie Anders Klingberg till GP.

Det ska senare visa sig ha funnits skäl till att personer inte längre ville samarbeta med polisen. GP:s granskning ska nämligen visa att fyra av fem som påstås ha signerat gåvobrevet hävdar att det är förfalskat. Men att flera av dem ska ha skrämts till tystnad på olika sätt – vissa ska till och med ha mottagit hot.

I ett koloniområde i Göteborg möter GP företagaren Panagiotis Ntamkarelos – en av dem som polisanmälde det förfalskade gåvobrevet där hans namn och signatur plötsligt stod med. – Sanningen måste komma fram. Det är en bluff. En förfalskning. Vi skänkte aldrig bort kyrkan till metropoliten, säger Panagiotis Ntamkarelos.

Han har grämt sig över vad som hände i flera år, säger han. Än idag är han mycket klar med vad som skedde. En dag fick han en samling papper i handen i Göteborg. På det första pappret – instruktioner om en fullmakt som



## Nyheter

### GP granskar: Grekisk-ortodoxa kyrkan

skulle ges till metropolitens advokat – gällande något helt annat. Och därefter två blanka papper – där signaturerna skulle fyllas i.

– Det är min signatur på pappret. Men förstasidan såg inte ut så här – någon har bytt ut den!

När GP går igenom gåvobrevet ser det ut precis som Panagiotis säger. Pappersarken där signaturerna finns är helt tomma – någon skulle alltså enkelt ha kunnat byta ut förstasidan.

Utöver det finns fler konstiga detaljer. Panagiotis och kvinnornas signaturer står inte bara på ett ställe, de finns med på flera dokument i handlingarna som advokaten lämnat in till Lantmäteriet. Enligt pappren ska de dels ha signerat ett papper i Göteborg den 15 oktober 2015. Enligt ett annat, ska de även ha signerat papper på plats i Stockholm – samma dag.

– Det är inte sant. Vi var aldrig i Stockholm! säger Panagiotos Ntamkarelos som likt de andra menar att mötena inte ägde rum över huvud taget.

Vid en närmare granskning av gåvobrevet visar det sig även att vissa signaturer skiftar helt i utseende, från blad till blad.

Varför skulle någon vilja skänka bort en kyrka med ett falskt gåvobrev? Och varför skedde det just hösten 2015? Jakten på svar tar oss till Georgia Korkotsidou, 70, i Göteborg.

Som mångårig medlem med ledande roll i den grekiska föreningen, känner hon till det mesta inom det grekiska communityt i Göteborg. Och när GP visar upp gåvobrevet som ärkebiskopens advokat lämnat in till Lantmäteriet reagerar hon direkt.

Georgia pekar på en av signaturerna i gåvobrevet. Sen tar hon fram ett annat dokument hon sparar, ett brev som hon vet att samma person undertecknat tidigare – signaturerna är helt olika.

– Jag har sett hennes signatur tidigare. Det är ingen tvekan. Det är inte hon som signerat gåvobrevet, säger hon.

**Georgia, och flera** andra som GP kommer i kontakt med, berättar att en konflikt börjar uppstå redan innan kyrkan plötsligt skänks bort hösten 2015. Bakgrunden är att lokalföreningens dåvarande ordförande öppet börjar kritisera biskopen – inte ens ett år efter att han tillträtt. Den gam-

le ordföranden har varit aktiv i Göteborgs-föreningen i närmare 40 år och är en av dom som på 90-talet använde sitt eget hus som banksäkerhet för att köpa kyrkan åt grekerna.

I två förtvivlade brev som den gamle mannen skickar sommaren och hösten 2015 till bland annat Uppdrag Granskning, Göteborgs-Posten, grekiska ambassaden i Stockholm, patriarken av Konstantinopel och myndigheten SST, larmar mannen om en biskop som börjat kräva sörjande familjer och lokala församlingar på allt mer pengar.

”Vad gör metropolit Cleopas med alla dessa pengar?” skriver mannen i brevet.

**Kritiken uppskattas inte** av biskopen. I kulisserna får föreningsmedlemmar veta att han planerar att utse en helt ny styrelse i Göteborgs-kyrkan. Enligt kyrkans stadgar är det ärkebiskopen personligen som tillsätter alla nyckelpersoner – det sker inte via några val.

Ärkebiskopen frågar bland annat Georgia Korkotsidou om hon vill bli kassör. Enligt uppgifter till GP går han även till andra personer, unga kvinnor som biskopen aldrig träffat och utan någon som helst erfarenhet av föreningsliv och kyrkoverksamhet, och frågar om de vill ingå i styrelsen.

Bara två dagar efter att ordföranden skickade sitt första kritiska brev, den 1 september 2015, tillträder en ny styrelse – tillsatt av biskopen. Förändringen väcker starka protester hos den gamle ordföranden, som menar att kyrkan tillhör Göteborgs-grekerna. Han vill inte ge över nycklarna till biskopen.

Några veckor senare, i oktober 2015, är kyrkan plötsligt bortschänkt till metropolitdömet – med det mystiska gåvobrevet. Med hänvisning till gåvobrevet begär man sen handräckning hos Kronofogden, som tvingar ordföranden att överlämna kontrollen över hela byggnaden till metropoliten.

Biskopen gör sig dock snabbt impopulär även hos den nya styrelsen. Den nye kassören Georgia berättar att droppen för henne var när den nya biskopen inte ens ville låta henne byta ut ett trasigt fönster i kyrkan inför vintern.

– Biskopen ville inte ge pengar för detta, så vi fick be besökarna om pengar för att vi skulle ha råd, så att det inte blev så kallt där inne. Efteråt ringde



Som Excellent lärare inom bland annat teoretisk affärsjuridik, undervisar Claes Martinson inom scenarion liknande det med gåvobrevet.



Polisen ifrågasätter inte att gåvobrevet förfalskats – där namnteckningarna skiftar i utseende. Att bevisa vem som gjort det är dock betydligt svårare.

Bilder: Sanna Tedeberg

biskopen mig och var arg: *Fick ni mitt godkännande att byta fönstret? Fåglar har pratat.*

– Jag sa: du kan ta dom fåglarna i halsen, steka och äta upp dem. Kyrkans pengar är inte dina pengar, säger Georgia Korkotsidou som kort därefter väljer att lämna i protest.

**Samtidigt visar domstolsarkiv** hur biskopen och hans advokat går till väga för att tysta den avsatte ordföranden, vars larm om biskopens sätt att hantera pengar nått både myndigheter, media och Patriarkatet av Konstantinopel.

Den 10 mars 2016 stämmer ärkebiskopen och hans advokat den äldre mannen i Göteborgs tingsrätt. De kräver honom på 20 000 kronor plus rättegångskostnader för vad de påstår är grovt förtal.

Stämningen ska dock visa sig vara strategisk. Hemlig mejlkorrespondens mellan biskopen och hans advokat, som GP kommit över, visar att Cleopas Strongylis och hans advokat stämde mannen trots farhågor om att de inte

hade lagen på sin sida.

De hemliga mejlen visar att advokaten försökt avråda biskopen från att driva fallet vidare i domstol och istället försöka få till en förlikning:

”Svenska domare har en annan mentalitet och kanske inte kommer se klart att det (mannen) påstod var förtalande. Det finns en reell risk att domaren kommer tycka att vi försöker tysta en kyrkomedlem som kritiserar kyrkans ledarskap” skriver advokaten till biskopen som han titulerar ”ers Eminens”.

Han varnar också biskopen för att hela grekisk-ortodoxa kyrkans anseende internationellt står på spel: ”Vår förlust kommer bli offentlig och kommer bli känd i hela Sverige, kanske hela världen.”

Samma interna mejlväxling visar att biskopen bara dagar innan skissat på ett offentligt ursäktsbrev som han vill tvinga den äldre mannen att skicka ut offentligt under eget namn. I det offentliga brevet vill Cleopas Strongylis att mannen ska påstå att han misstett

folk av egoistiska skäl, att han uppskattar biskopens arbete och att han tycker att biskopens hantering av kyrkans ekonomi sker ansvarsfullt och transparent. Tvärt emot vad den äldre mannen egentligen tycker.

Den gamle mannen går till slut med på förlikning. Enligt uppgifter till GP blir han samtidigt mycket sjuk.

– **Det är** ett brott som kan ge fängelse.

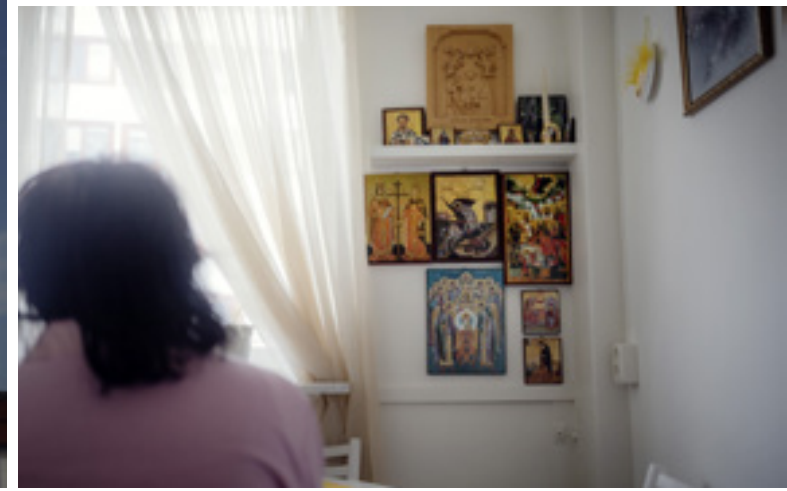
Claes Martinson är professor i civilrätt och juridikforskare på Göteborgs universitet. När han får se gåvobrevet som ärkebiskopens advokat lämnat in till Lantmäteriet reagerar han direkt på utformningen av det.

– Man bör generellt inte utforma kontrakt och avtal på det här sättet, där signaturerna är på ett löst blad. Det är ett klassiskt misstag som en del föreningar gör, säger Claes Martinson.

För att ett gåvobrev om fast egendom ska vara giltigt ställs vissa krav, däribland att vittnen finns på plats. Att fyra av fem personer i dag säger att gåvobrevet är förfalskat talar starkt för



Panagiotis Ntamkarelos var en av dem vars signaturer fanns med i gåvobrevet.



politdömet styrelse – med biskopen och hans advokat närvarande – där förfalskningen av namnteckningar på gåvobrevet diskuterades. En tredje källa uppger att hon själv diskuterat förfalskningen med biskopen.

Trots detta verkar inga direkta åtgärder vara vidtagna. När GP kontaktar polisen i Stockholm, finner man inga spår av att biskopen skulle ha polisanmält brottet. Inte heller hans advokat som sitter i samma styrelse. Några larm till Lantmäteriet inkommer inte heller.

Varför får vi inga svar på – varken Cleopas Strongylis eller hans advokat går med på att bli intervjuade. Trots återkommande försök under flera veckors tid – har man vägrat att svara på GP:s frågor.

**På ett odlingsområde** på Hisingen står Panagiotis Ntamkarelos. Det är en solig dag i maj första gången GP träffar honom – ortodoxa påskveckan. I en stor kolgrill snurrar två lamm.

– Det som hände med vår kyrka, det var inte rätt. Det var som maffian. Som att få en kniv i ryggen, säger Panagiotis.

Under veckan har ortodoxa greker över hela landet firat Kristi uppståndelse. I kyrkan har Jesus kropp tagits ner från korset, placerats på en stor bärbar plattform kallad *Epitafios*, som sedan smyckats med blommor. Senare har man samlats inne i kyrkan igen, där en präst hållit en liturgi och sedan avslutat allt med orden *Christos anesti* – Kristus är uppstånden – till ett hav av tända ljus. För ortodoxa kristna innebär det att hoppet för mänskligheten tänds.

Sex månader senare, oktober 2021, är en grå höstdag. Kyrkan på Hisingen står fortfarande kvar där den alltid stått. Och Panagiotis Ntamkarelos säger att han fortfarande känner hopp.

– Jag kommer aldrig sluta hoppas. En dag kommer grekerna i Göteborg få tillbaka sin kyrka. Och då ska vi alla enas igen.



**Michael Verdicchio**  
michael.verdicchio@gp.se



Bild:  
**Sanna Tedeberg**  
bild@gp.se



Cleopas Strongylis är grekisk-ortodoxa kyrkans högste ledare i Skandinavien.

Arkivbild: Albin Hillert

att föreningen skulle kunna begära tillbaka kyrkan ganska enkelt säger han – att komma fram till exakt vem som förfalskat ett gåvobrev behövs inte i en fastighetsvist och preskriptionstiden för att upphäva överlåtelsen är 20 år.